

The background of the entire slide is a close-up photograph of numerous small, light-colored, porous glass beads. These beads are irregular in shape and have a highly textured, porous surface, characteristic of expanded glass used for insulation. They are densely packed and fill the entire frame.

Expanderat glas som isolering av tåtkärna

En kort information

Ingvar Ekström
Sweco Energide

Bakgrund

- Anpassning till dimensionerande flöde
- På senare år flera höjningar av tät kärna
- Ibland svårt branta upp krön
- Lättyfllning, minskar totalvikt vid urschaktning
- Bristande täckning mot tjäl nedträngning invid betongkonstruktioner
- Undvika valvverkan (sjunkhål som fortplantas till krön)

Hasopor (Norge)

- Expanderat glas
- 98 % återvunnet glas (miljöcertifierat)
- Materialstorlek 0 – 50 mm (0 – 60 mm)
- Densitet 0,2 – 0,4 ton/m³ (sväller 5 ggr vid produktion)
- Drar åt sig vatten på plats, blir a 50 kg/m³ tyngre efter 4 år

Hasopor

- Kantigt, beter sig som sprängt friktionsmaterial, går att lägga lutande, 45° inre friktionsvinkel
- Keramiskt material, svagare än krossmaterial, tål lägre vertikalspänning
- Materialskiljande lager (geotextil) över och under
- Dränerande, kapillärbrytande
- 15 - 40 % av jordtrycket mot stödkonstruktioner (jämfört med krossmaterial)

Isolerande förmåga

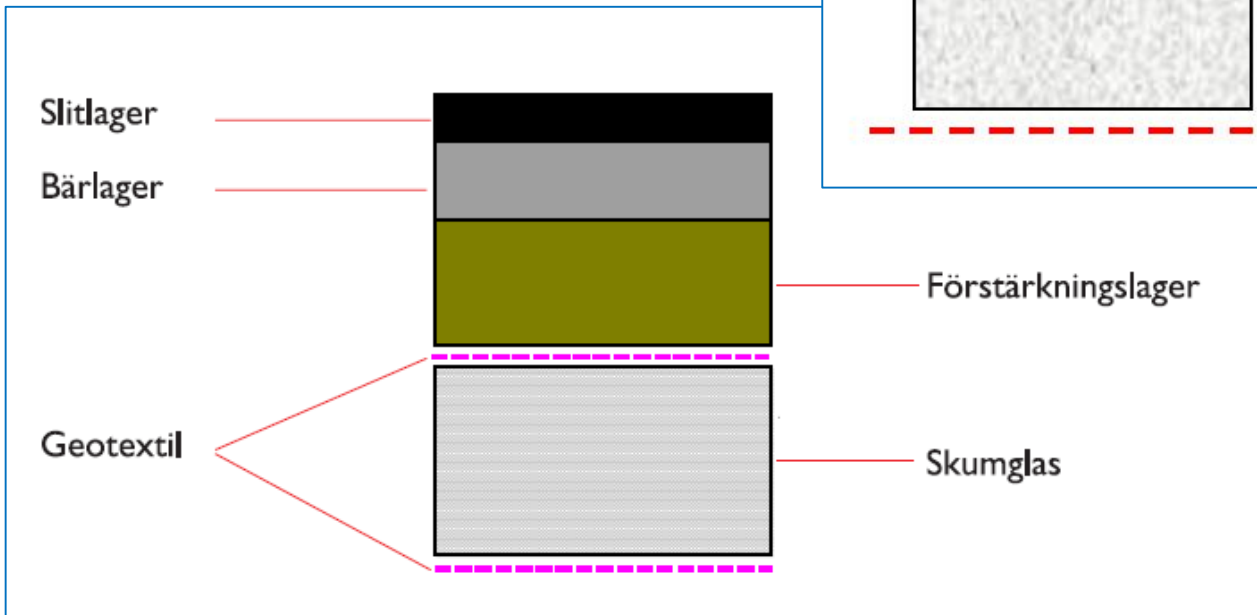
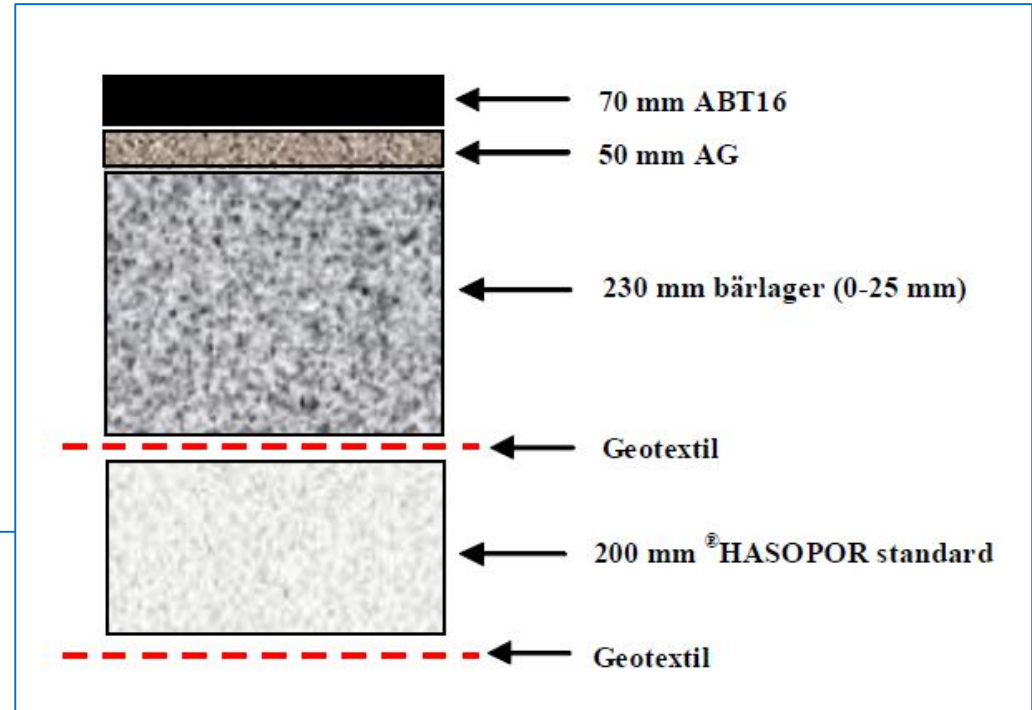
- Lågt värmeledningstal (λ -värde) 0,10 – 0,15 W/mK
- Upp till tredubbel tjocklek krävs jmf. med cellplast
- Bygger mer på höjden än cellplast
- Frostbeständigt, men skall läggas ut vid plusgrader

Packning

- Lätthanterat, tippas på plats (jämförelse med isolerskivor, vind, placering mm)
- 4 överfarter 100 – 200 kg vibroplatta
- 4 överfarter med vibrerande vält, statisk linjelast 10 – 20 kN/m
- Lägg ut i max 800 mm lager
- Kan vara svårpackat, vibrovält kan vara svårstyrd och kantra
- Behöver ett bra mothåll från sidorna (ex. betongkonstruktioner)
- Packas direkt på glas eller på fiberduk (materialeparerande)
- Kan behöva stabiliserande lager ovanpå innan packning (200 mm bärlager eller liknande)
- Sätter sig upp till 25 % under packning (volym)
- En viss nedkrossning sker

Typutformning

Bärighet

- "God" bärighet (skiftande erfarenheter, beror eventuellt på utformning och lagertjocklek)
- Farbart (viss krossning kan ske)

Foto. Jörgen Hägglund, HAS CONSULT AS

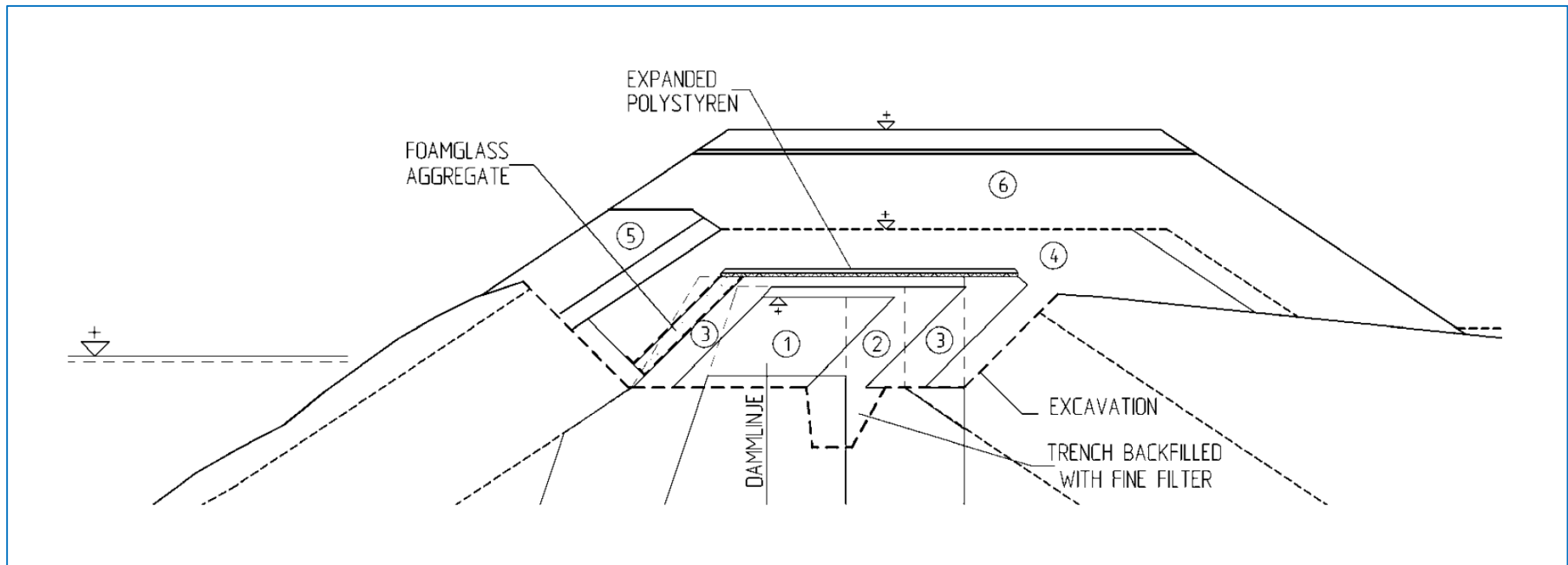

Foto. Jörgen Hägglund, HAS CONSULT AS

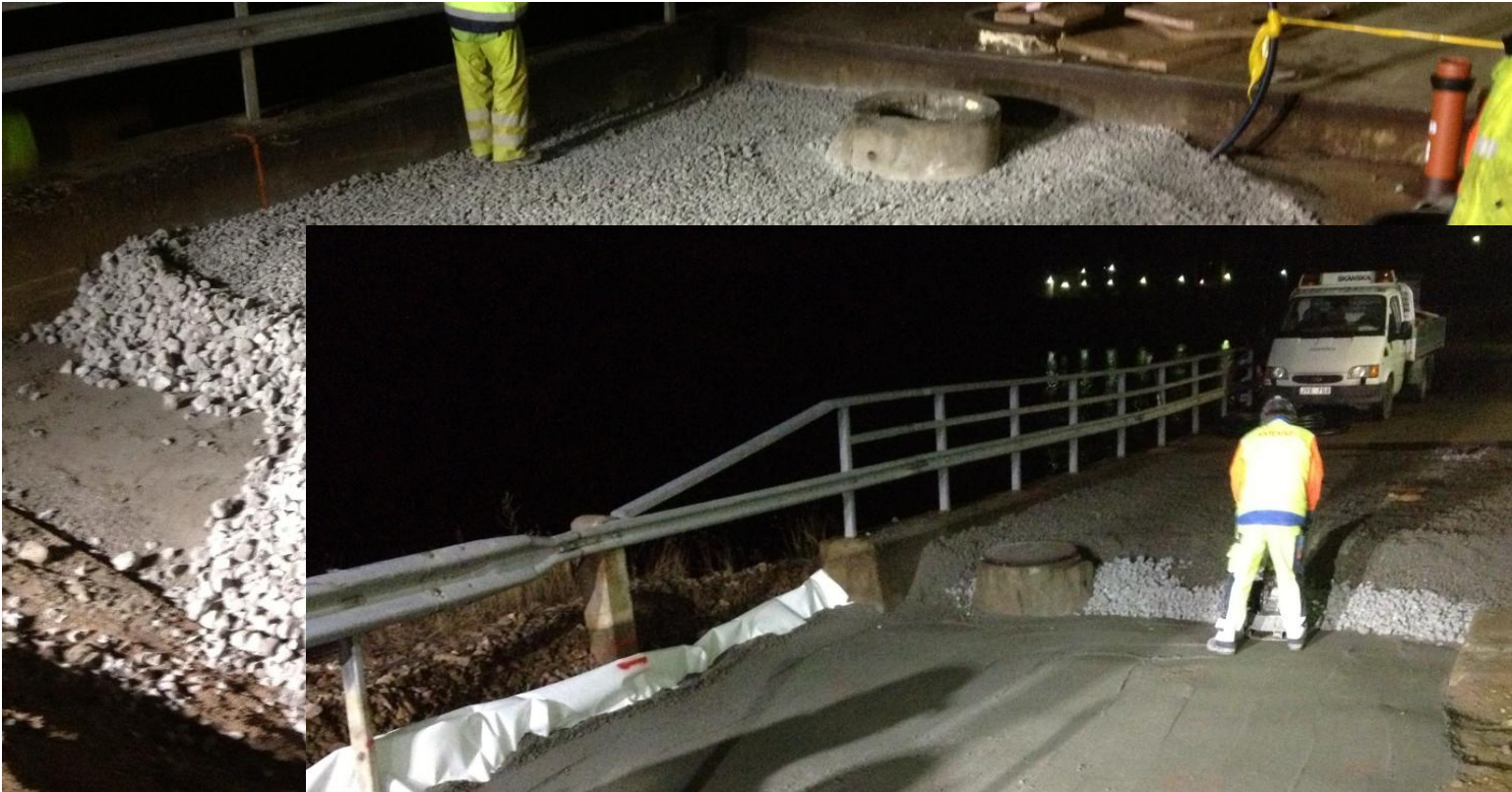
Tidigare erfarenheter

- Första installationen i Sverige runt 2007
- Fyra – fem installationer ?

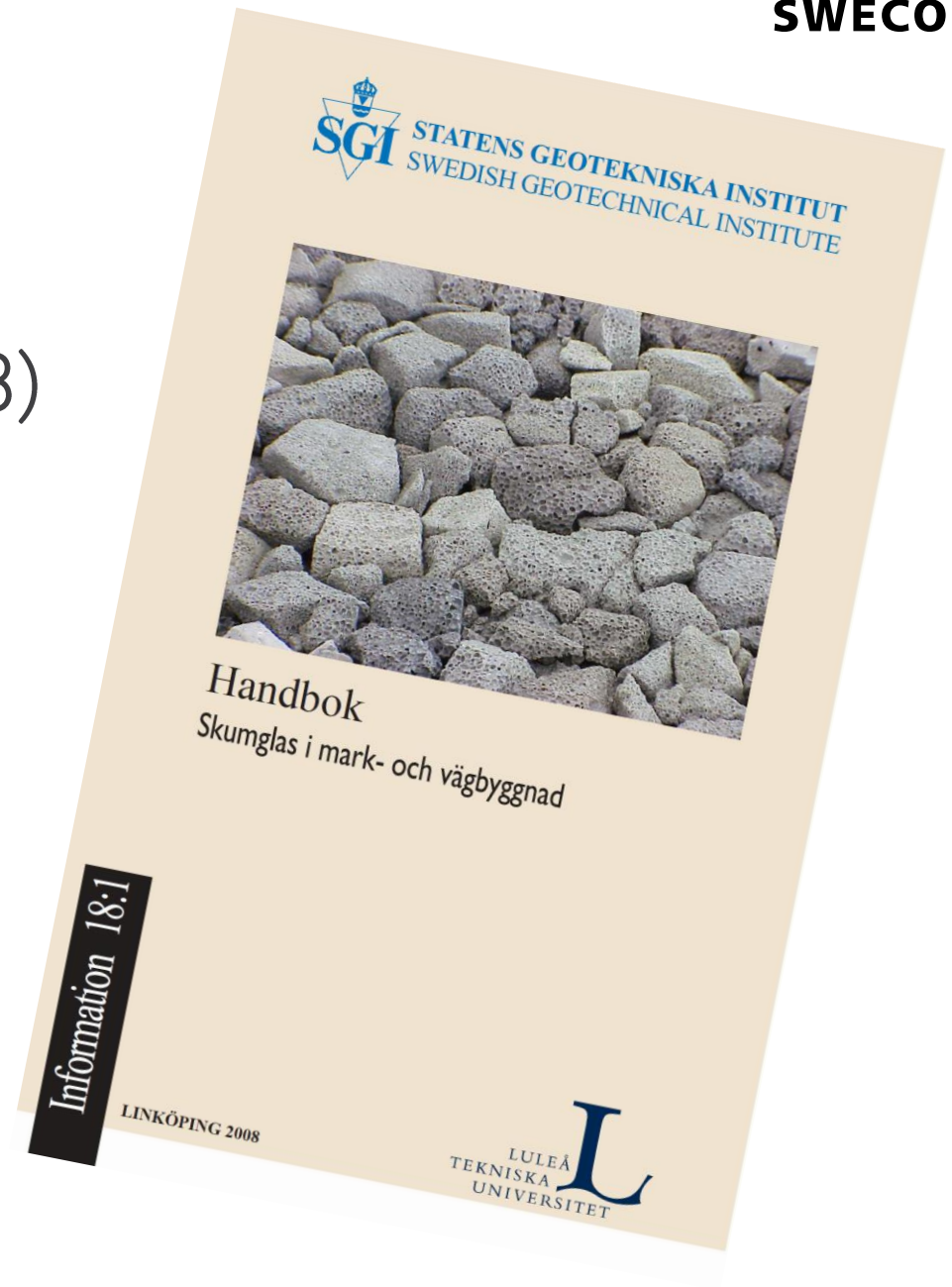

Annat att tänka på

- Dammbrottsförlopp påverkas (fuseplug). Isolerskivor fördröjer, Hasoporen oklar, men beter sig sannolikt mer som ett friktionsmaterial
- Dammbrottsförsök med isolerskivor gjorda i Älvkarleby
- Hydraulisk konduktivitet $> 0,1$ m/s (genomströmning)

Litteratur

- SGI – Handbok (2008)
- Många referenser

Andra alternativ

- Lecakulor 12 – 20 mm (lättklinker)
- Såga upp isolerskivor (cellplast)
- mm

SWECO

